

สำเนา

ที่ นร ๐๕๐๓/๘๘๕๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ด้วยคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้เสนอรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาเพื่อดำเนินการ ซึ่งสำนักงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับรายงานดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗ ลงมติ

๑. รับทราบรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เสนอ

๒. ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในประเด็นตามรายงานดังกล่าว โดยให้ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปประกอบการพิจารณา และหากมีร่างพระราชบัญญัติที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ระหว่างการบรรจุวาระการประชุมหรือได้บรรจุวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ก็ให้นำร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย แล้วเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๓. ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเท่าที่จำเป็น ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ เมื่อร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๒ ได้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย และคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มีการออกเสียงประชามติแล้ว

๔. เห็นชอบแนวทางเกี่ยวกับการทำประชามติเพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเห็นควรให้มีการทำประชามติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จำนวน ๓ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ เป็นการทำประชามติว่า เห็นชอบหรือไม่ที่จะมีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ครั้งที่ ๒ เป็นการทำประชามติในขั้นตอนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) และครั้งที่ ๓ เป็นการทำประชามติเมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จ โดยกำหนดคำถามประชามติในครั้งที่ ๑ ว่า “ท่านเห็นชอบหรือไม่ที่จะมีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยไม่แก้ไขหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์” ตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาคความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดพิจารณาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายภูมิธรรม เวชยชัย) ในฐานะประธานกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาคความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

สุพัฒน เมธีวรพจน์

(นายสุพัฒน เมธีวรพจน์)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐๒ ๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒ (วณิข)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๒๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติ เพื่อแก้ไขปัญหาคาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๖/๓๙๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๗
 ๒. สำเนาหนังสือสำนักงานงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๑๕/๔๗๗
ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗
 ๓. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๙๗
ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗
-

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๑๐๖/๓๕๔

สกก.

ส่ง : กนธ.

รับที่ : ๕4642/67

22 เม.ย. 2567 เวลา 16.41 น.

คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษา
แนวทางในการทำประชามติฯ
สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไข
ปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๒๒๒๙๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๖/๕๔๑ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๗
๒. ข้อเสนอต่อการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔
ของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ
๓. รายงานฉบับสมบูรณ์คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนฯ

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้ทราบ ว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ
เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ รับทราบรายงานความคืบหน้าการดำเนินการของคณะกรรมการเพื่อพิจารณา
ศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ เสนอ ความละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่
ตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยในคราวประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่
๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ ได้ประมวลผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไข
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการรับฟัง
ความคิดเห็นของประชาชนฯ โดยคณะกรรมการฯ มีข้อสรุปเป็นที่ยุติร่วมกันว่า เห็นควรนำรายงานผล
การดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ กราบเรียนนายกรัฐมนตรี
เพื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายภูมิธรรม
เวชชาชีวะ) ประธานกรรมการ ได้นำรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทาง
ในการทำประชามติฯ ดังกล่าว กราบเรียนนายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นชอบให้นำรายงาน
ผลการดำเนินการของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ ข้างต้น เสนอ
คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๑. ประเด็น...

๑. ประเด็นการจัดทำรัฐธรรมนูญโดยไม่แก้ไขหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ จะถือเป็นการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๖๔ หรือไม่

คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ มีความเห็นร่วมกันว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญหากเป็นการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และมีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แม้จะคงความในหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ ก็เป็นการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ต้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๖๔ ซึ่งวินิจฉัยโดยสรุปว่า “การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วยวิธีการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้มีหมวด ๑๕/๑ ย่อมมีผลเป็นการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อันเป็นการแก้ไขหลักการสำคัญที่ผู้มีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญดั้งเดิมต้องการปกป้องคุ้มครองไว้ หากรัฐสภาต้องการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต้องจัดให้ประชาชนผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญ ออกเสียงประชามติเสียก่อนว่าสมควรมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วย จึงดำเนินการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต่อไป เมื่อเสร็จแล้วต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าเห็นชอบหรือไม่กับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อีกครั้งหนึ่ง”

๒. ประเด็นจำนวนครั้งในการทำประชามติ

กรรมการแต่ละท่านมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ฝ่ายหนึ่งมีความคิดเห็นว่าการทำประชามติ จำนวน ๒ ครั้ง อีกฝ่ายหนึ่งมีความคิดเห็นว่าการทำประชามติ จำนวน ๓ ครั้ง โดยแต่ละฝ่ายมีเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นของตน สรุปดังนี้

๒.๑ ฝ่ายที่มีความคิดเห็นว่าการทำประชามติ จำนวน ๒ ครั้ง มีเหตุผลสนับสนุนว่าการทำประชามติก่อนรัฐสภาบรรจวาระร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม นั้น ไม่จำเป็น สิ้นเปลืองงบประมาณ และเวลา นอกจากนี้ มีประเด็นว่าอาจเป็นการทำประชามติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ด้วย ตามความเห็นส่วนตัวของนายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และหากมีการทำประชามติแบบนี้ไปแล้ว ผลประชามติไม่เห็นชอบด้วยกับการมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จะเป็นผลให้ไม่สามารถจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้อีกเลย ในกรณีผลประชามติเห็นชอบด้วยกับการมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่รัฐสภาไม่เห็นด้วยกับการแก้ไข ผลประชามติจะคงอยู่หรือไม่

ทั้งนี้ การทำประชามติแบบนี้คงถามได้เพียงเห็นชอบหรือไม่ในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ หากมีการถามเรื่องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่างรัฐธรรมนูญแล้วผลประชามติประชาชนเห็นชอบกับการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่างรัฐธรรมนูญ แต่รัฐสภาไม่เห็นชอบด้วย จะเกิดความขัดแย้งหรือไม่ นอกจากนี้ จะเข้าซ้อนกับการทำประชามติตามมาตรา ๒๕๖ (๘) ซึ่งต้องถามว่า เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) จึงเสนอให้ทำประชามติครั้งที่ ๑ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๖ (๘) เมื่อร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา และทำประชามติ ครั้งที่ ๒ เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จ โดยเสนอให้ใช้กระบวนการทางรัฐสภา กล่าวคือ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๖ เพื่อให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ หากประธานรัฐสภาไม่บรรจุ โดยแจ้งว่าต้องมีการออกเสียงประชามติเสียก่อน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถยื่นญัตติด่วนว่ามีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ขอให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้ ในทางกลับกันหากประธานรัฐสภาบรรจวาระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถ

ยื่นญัตติ...

ยื่นญัตติด่วนว่า ประธานรัฐสภาไม่สามารถบรรจวาระได้เพราะต้องทำประชามติเสียก่อน ขอให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้เช่นเดียวกัน และศาลรัฐธรรมนูญย่อมต้องวินิจฉัยว่า รัฐสภาจะบรรจวาระและพิจารณาโดยไม่มีการทำประชามติก่อนได้หรือไม่ ซึ่งจะส่งผลให้รัฐบาลทราบจำนวนครั้งในการทำประชามติได้อย่างชัดเจน และคาดว่าศาลรัฐธรรมนูญจะใช้เวลาในการวินิจฉัยไม่เกิน ๑ เดือน

๒.๒ ฝ่ายที่มีความคิดเห็นว่าการทำประชามติ จำนวน ๓ ครั้ง มีเหตุผลสนับสนุนว่า การทำประชามติครั้งที่ ๑ ว่า “เห็นชอบหรือไม่ที่จะมีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” นั้น เป็นเรื่องการตัดสินใจทางการเมืองซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม แม้ไม่มีความจำเป็นทางกฎหมายแต่สมาชิกสภาบางส่วนอาจไม่เห็นชอบด้วยกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ หากไม่มีการทำประชามติในครั้งนี้ และเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจมีผู้ยื่นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย จึงมีความจำเป็นต้องทำประชามติครั้งที่ ๑ นี้ด้วย สำหรับการทำประชามติ ครั้งที่ ๒ เป็นการทำประชามติในขั้นตอนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) และการทำประชามติ ครั้งที่ ๓ เป็นการทำประชามติเมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จ

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นร่วมกันว่า จากการที่คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนฯ ได้รับฟังความคิดเห็นของกลุ่มนิสิต นักศึกษา ประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ และสมาชิกสภา (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา) พบว่า เสียงส่วนมากของทุกกลุ่มเห็นด้วยกับการจัดให้มีการทำประชามติก่อนเริ่มดำเนินการใด ๆ และเห็นด้วยว่าให้มีการทำประชามติเมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จแล้ว ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๔ และลดความเสี่ยงที่อาจมีผู้ยื่นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในภายหลังอันจะทำให้สิ่งที่ได้ดำเนินการมาแล้วสูญเปล่า จึงเห็นสมควรจัดให้มีการออกเสียงประชามติ จำนวน ๓ ครั้ง

๓. ประเด็นคำถามประชามติ

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ให้ทราบถึงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งมั่นจะสร้างความสามัคคี ประองตอง ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของประเทศให้ก้าวหน้าเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยทุกคน โดยนโยบายเร่งด่วนสุดท้ายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภา คือ “การแก้ปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อให้คนไทยได้มีรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยยึดรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและไม่แก้ไขในหมวดพระมหากษัตริย์ โดยรัฐบาลจะหารือแนวทางในการทำประชามติที่ให้ความสำคัญกับการทำให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมออกแบบกฎ กติกาที่เป็นประชาธิปไตย ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน รวมถึงการหารือแนวทางการจัดทำรัฐธรรมนูญในรัฐสภาเพื่อให้ประเทศสามารถเดินต่อไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง” ประกอบกับในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ มีมติเห็นชอบมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายภูมิธรรม เวชยชัย) พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาดังกล่าว นั้น

คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ จึงมีความเห็นร่วมกันว่า เพื่อให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ และเป็นไปตามที่รัฐบาลได้แถลงต่อสาธารณะว่าจะไม่แก้ไขหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์

จึงเห็นสมควร...

จึงเห็นสมควรกำหนดคำถามประชามติว่า “ท่านเห็นชอบหรือไม่ที่จะมีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยไม่แก้ไขหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์”

ทั้งนี้ ในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๑ ก่อนเริ่มดำเนินการใด ๆ นี้ รัฐบาลไม่ควรกำหนดคำถามประชามติเกี่ยวกับการให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เนื่องจากการตั้งคำถามที่นำไปสู่การตั้งองค์กรใหม่ขึ้นมาทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญนอกเหนือจากรัฐสภา ซึ่งอาจส่งผลให้เป็นการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๖๖ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แต่ควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาในการทำประชามติเกี่ยวกับสภาร่างรัฐธรรมนูญเมื่อถึงขั้นตอนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖)

ในการนี้ กระบวนการจัดให้มีการออกเสียงประชามติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่ที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งต้องไม่เร็วกว่า ๙๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติและคาดว่าจะใช้งบประมาณในการออกเสียงประชามติครั้งละประมาณ ๓,๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สามพันสองร้อยล้านบาทถ้วน) (ไม่รวมงบประมาณในการให้ข้อมูลและการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการนับคะแนนออกเสียงนอกราชอาณาจักร)

๔. ประเด็นจำนวนและที่มาขององค์กรที่จะมีหน้าที่ในการจัดทำรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ มีความเห็นร่วมกันว่า เพื่อให้คนไทยมีรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมออกแบบกฎ กติกาที่เป็นประชาธิปไตย ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน จึงสมควรมีสภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติม และเมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเสร็จแล้วต้องนำเสนอต่อรัฐสภาให้พิจารณาเสนอแนะหรือให้ความเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและพิจารณาให้ความเห็นชอบ อย่างไรก็ตาม ในขั้นนี้ รัฐบาลไม่ควรเป็นผู้พิจารณาจำนวนและที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ แต่ควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาในการพิจารณา เมื่อถึงขั้นตอนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖)

๕. ประเด็นการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔

คณะกรรมการฯ มีข้อห่วงใยว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๓ ที่กำหนดให้ต้องใช้เกณฑ์เสียงข้างมาก ๒ ชั้น (Double majority) คือ จะต้องมีการออกมามีสิทธิเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิ ส่วนชั้นที่ ๒ คือ ต้องมีเสียงเห็นชอบเกินกึ่งหนึ่งของผู้ที่ออกมามีสิทธิ ไม่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติโดยทั่วไป และกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติควรเป็นเครื่องมือทางประชาธิปไตยที่ประชาชนสามารถแสดงเจตจำนงในเรื่องต่าง ๆ ได้โดยตรง การออกเสียงประชามติจึงควรทำได้โดยง่าย (Simple) มีแนวทาง ช่องทาง (Channel) และวิธีการลงประชามติที่หลากหลาย ผลของการออกเสียงประชามติมีทั้งในลักษณะที่ผูกพันรัฐบาล และที่ไม่ผูกพันรัฐบาล แต่เป็นเพียงการทำประชามติเพื่อปรึกษาหารือ รวมทั้งสามารถทำประชามติในเรื่องระดับพื้นที่ขนาดเล็ก เช่น ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือระดับจังหวัดได้ เป็นต้น ประกอบกับจากการหารือร่วมกับเอกอัครราชทูตสมาพันธรัฐสวิส

เกี่ยวกับ...

เกี่ยวกับระบบการทำประชามติของสมาพันธรัฐสวิส ซึ่งเป็นประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ผ่านการทำประชามติ พบว่า การทำประชามติในสมาพันธรัฐสวิสเป็นไปโดยง่าย ใช้การทำประชามติผ่านช่องทางไปรษณีย์เป็นหลัก รวมทั้งสามารถทำประชามติในระดับท้องถิ่นได้ และโดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นกฎหมายปฏิรูปประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีสามารถเสนอปรับปรุงแก้ไขโดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ จึงมีข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ หรือพิจารณาสนับสนุนร่างแก้ไขพระราชบัญญัติของพรรคการเมืองที่มีหลักการดังกล่าว ซึ่งได้มีการบรรจุวาระในสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายภูมิธรรม เวชยชัย)

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
ประธานกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการฯ

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๖๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๘๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@opm.go.th